

ARVIKA KOMMUN

Avfallsplan för Arvika kommun

2011–2014

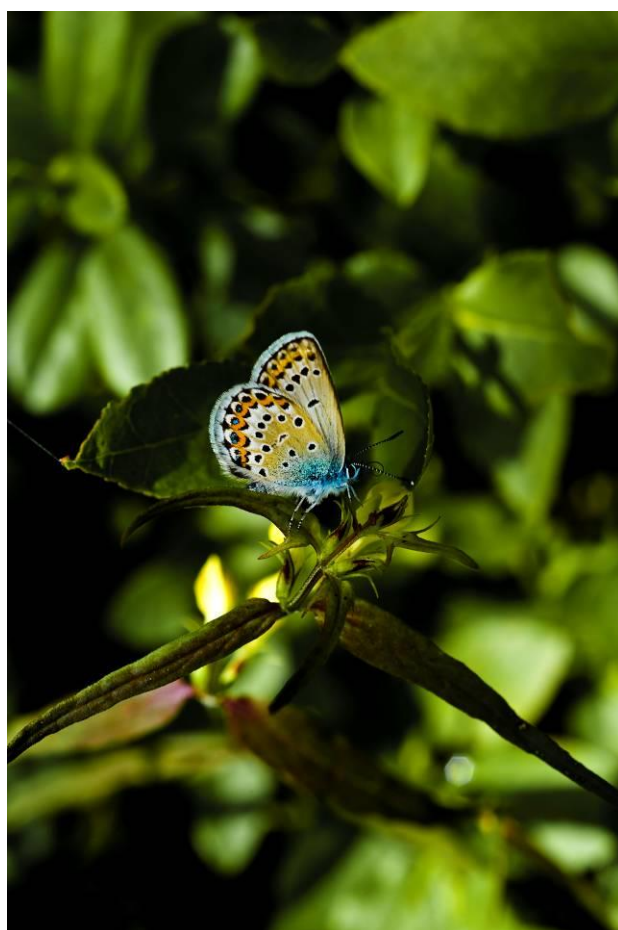

Foto: Dan Johansson

Sammanfattning

Målet med all avfallsplanering är att minska avfallens mängd och farlighet. Denna avfallsplans syfte och mål är att klargöra gällande förhållanden i kommunen och att redovisa förslag till mål och tänkbara åtgärder för att nå de nationella och regionala miljömål som riksdagen och Länsstyrelsen i Värmlands län fastställt inom avfallsområdet. Avfallsplanen tillsammans med de lokala föreskrifterna om avfallshantering för Arvika kommun ska tillsammans utgöra kommunens renhållningsordning.

Idag tas avfallet hand om enligt följande:

Fraktion	Mängd per år
Hushållssopor insamlade i säck-, kärl och containers	cirka 5600 ton
Avfall som samlas på återvinningscentralen (det vill säga grovavfall)	cirka 4600 ton
Avfall som samlas in på producentbolagens återvinningsstationer	cirka 1 500 ton
Slam från slamavskiljare	cirka 1300 ton

Tabell 1. Fördelningen mellan olika avfallsfraktioner. Sotsand är inte medräknat i tabell 1 eller 2.

Idag behandlas avfallet enligt följande:

Behandling	Procentuell fördelning
Avfallsförbränning	60 %
Materialåtervinning	16 %
Biologisk behandling	15 %
Deponering	5 %
Specialbehandling	2 %

Tabell 2. Olika behandlingsalternativ och procentuell fördelning.

Målprogrammet i avfallsplanen föreslår bland annat:

- Kommunen ska samarbeta för en regional samverkan kring avfallsområdet.
- Mängden säck- och kärlavfall till förbränning skall minska genom ökad återvinning och återanvändning.
- Ombyggnation av Mossebergs återvinningsanläggning.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	4
1.1 AVFALLSPLANENS SYFTE OCH MÅL	4
1.2 STYRANDE LAGTEXT.....	5
1.3 AVGRÄNSNINGAR OCH UTGÅNGSPUNKTER	5
1.4 AVFALLSPLANENS INVERKAN PÅ MILJÖN	5
1.5 GENOMFÖRDA SAMRÅD.....	6
1.6 GENOMFÖRDA ÄNDRINGAR	6
2. MÅL.....	7
2.1 NATIONELLA MILJÖKVALITETSMÅL	7
2.2 REGIONALA MÅL	7
2.2.1 Begränsad klimatpåverkan	8
2.2.2 Giftfri miljö.....	8
2.2.3 God bebyggd miljö.....	9
3. MÅLPROGRAM FÖR ARVIKA KOMMUN.....	10
3.1 REGIONAL SAMVERKAN.....	10
3.2 MINSKADE AVFALLSMÄNGDER	11
3.3 ÖKA MATERIALÅTERVINNINGEN PÅ ÅTERVINNINGSCENTRALEN	11
3.4 MINSKA AVFALLETS FARLIGHET	12
3.5 AVFALLSANLÄGGNING	13
3.6 EKONOMISKA KONSEKVENSER FÖR GENOMFÖRANDET AV MÅLPROGRAM.....	13
4. BESKRIVNING AV KOMMUNEN	15
4.1 GEOGRAFI OCH FOLKMÄNGD	15
4.2 NÄRINGS LIV	15
4.3 KOMMUNAL AVFALLSORGANISATION.....	15
5. AVFALL FRÅN HUSHÅLL – NULÄGESBESKRIVNING	16
5.1 INSAMLINGSSYSTEM OCH BEHANDLING	16
5.1.1 Hushållsavfall till förbränning.....	16
5.1.2 Matavfall till rötning	16
5.1.3 Matavfall via avfallskvarn till avloppsreningsverk.....	16
5.1.4 Matavfall till hemkompostering	16
5.1.5 Förpackningar och returpapper.....	16
5.1.6 Grovavfall	17
5.1.7 El-avfall	18
5.1.8 Farligt avfall	18
5.1.9 Bilar och däck.....	19
5.1.10 Latrin	19
5.1.11 Slam/fett.....	19
5.2 MÄNGDER	19
5.3 DISPENSER	20
6. ÖVRIGT AVFALL - NULÄGESBESKRIVNING.....	21
6.1 FORDONSTILLVERKNING	21
6.2 GJUTERI.....	21
6.3 AVFALL FRÅN ÖVRIGA FÖRETAG OCH VERKSAMHETER	21
7. UTVECKLINGSMÖJLIGHETER OCH FRAMTIDSVISIONER.....	22
7.1 SÄCK- OCH KÄRLAVFALL	22
7.2 MATAVFALL	22
7.3 FÖRPACKNINGAR OCH RETURPAPPER.....	23
7.4 GROVAVFALL.....	23
7.5 EL-AVFALL.....	24
7.6 FARLIGT AVFALL.....	24
7.7 DÄCK	24
7.8 SLAM OCH FETT.....	24
7.9 AVFALL FRÅN VERKSAMHETER	24

7.10 AVFALLSPLANERING, ADMINISTRATION OCH INFORMATION	25
7.11 RENHÅLLNINGSTAXOR OCH AVGIFTER	25
8. INFORMATION OCH KOMMUNIKATION.....	27
9. UPPFÖLJNING OCH REVIDERING	27

BILAGOR:

- 1. UTVÄRDERING AV FÖREGÅENDE AVFALLSPLAN**
- 2. MÄNGDER AVFALL**
- 3. RISKBEDÖMNING AV AVSLUTADE DEPONIER I ARVIKA KOMMUN**
- 4. AVFALLSANLÄGGNINGAR I REGIONEN**
- 5. PROTOKOLLSUTDRAG, KOMMUNSTYRELSEN**
- 6. SAMMANFATTNING AV YTTRANDE FRÅN SAMRÅD**
- 7. SAMMANFATTNING AV YTTRANDE FRÅN GRANSKNING**
- 8. SAMMANTRÄDESPROTOKOLL, FASTSTÄLLANDE AV AVFALLSPLAN**
- 9. LOKALA FÖRESKRIFTER OM AVFALLSHANTERING FÖR ARVIKA KOMMUN**

1. Inledning

Avfallsplanen för Arvika kommun innehåller en beskrivning av förhållanden i kommunen och regionen som ger upphov till avfall, avfallstyper, mängder, behandlingsformer och därtill hörande organisation för systematiskt genomförande. Avfallsplanen beskriver nuvarande förhållanden och ger förslag till mål för fortsatt hantering med fokus på att:

- Minska mängd avfall
- Minska avfallets farlighet
- Öka material- och energiutvinning
- Optimera hantering genom samverkan.

Arvika kommuns gällande avfallsplan reviderades senast 1998 och sedan dess har stora förändringar skett gällande avfallshantering både lokalt, regionalt och nationellt. Bland annat är det numer förbjudet att deponera brännbart och organiskt avfall. Detta har inneburit att det mesta av avfallet har styrts till annan hantering, som förbränning samt biologisk behandling. Detta har medfört att Arvika kommun mellan åren 2004 till och med 2009 transporterade allt hushållsavfall till förbränning i Karlstad Energis anläggning på Heden i Karlstad. I dagsläget transporteras hushållssoporna till Åmotfors för förbränning i Åmotfors Energi AB anläggning.

En avfallsstrategi togs fram 2002, denna strategi fastställdes av fullmäktige samma år. I denna strategi beslutades det att hushållsavfallet skulle sorteras i tre fraktioner, en brännbar, en organisk samt en icke brännbar fraktion. Anledningen till att denna strategi togs fram var delvis att Karlstad kommun planerade för en sortering och komposteringsanläggning. När denna anläggning inte byggdes var Arvika kommuns avfallsstrategi inte lika aktuell.

Denna plan tillsammans med lokala föreskrifter för avfallshantering skall vara styrande för renhållningsverksamheten under åren 2011–2014.

1.1 Avfallsplanens syfte och mål

Enligt 11 § 15 kapitlet miljöbalken är kommunen skyldig att upprätthålla en avfallsplan med tillhörande lokala föreskrifter för avfallshantering.

Avfallsplanen syftar till att klargöra nuvarande förhållanden gällande avfall och avfallshantering i Arvika kommun. Den föreslår mål och tänkbara åtgärder för framtida hantering. Målen grundar sig på de nationella och regionala miljömål inom avfallsområdet som är fastställda av Sveriges riksdag.

Avfallsplaneringens mål är att identifiera lokala och regionala möjligheter som bidrar till att uppnå nationella och regionala miljömål med avseende på att minska avfallsmängden, minska avfallets farlighet, begränsa klimatpåverkan och öka materialåtervinningen.

Arvika kommun ställer sig positiv till samverkan mellan kommuner på regional nivå och kommunen var också en av initiativtagarna till samarbetet i Avfall Värmland som påbörjades 2006.

1.2 Styrande lagtext

Avfallshanteringen styrs till största del av miljöbalken (1998:808) kapitel 15 samt avfallsförordningen (2011:927). Föreskrifter om avfallshantering i förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken, andra författningar angående hantering av avfall, av kommunfullmäktige beslutat renhållningstaxa och de lokala föreskrifter om avfallshantering som hör till avfallsplanen.

1.3 Avgränsningar och utgångspunkter

Avfallsplanen har upprättats med utgångspunkt från gällande lagstiftning inklusive Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om innehåll i en kommunal avfallsplan (NFS 2006:6).

Förslag till målprogram har tagits fram på basis av förutsättningar i Arvika kommun där kommunen utgör en del av regionen västra Värmland. Nationella och regionala miljömål har jämte regionens förutsättningar varit styrande för formulering av förslag till målprogram.

1.4 Avfallsplanens inverkan på miljön

Avfallsplanens mål innebär förändringar jämfört med dagens system. Konsekvenserna av dessa förändringar kan påverka miljön. Kommunen genom kommunfullmäktige har bedömt att avfallsplanen inte kommer att ha någon betydande negativ miljöpåverkan som innebär att en särskild miljökonsekvensbeskrivning behöver göras. Bedömningarna grundar sig på att planen inte innebär att någon ny tillståndspliktig anläggning behöver anläggas, samt att målen och åtgärderna i planen är framtagna med syftet att sluta kretslopp och minska miljöpåverkan. Bedömningen och beslutet av fullmäktige stöds av 4–5 §§ förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (1998:905).

Visionen och målen i avfallsplanen har tagits fram för att styra mot en bättre tillämpning av miljöbalkens avfallshierarki som innebär att avfallet i första hand inte ska uppstå, i andra hand ska återanvändas, i tredje hand materialåtervinnas, i fjärde hand användas för energiutvinning och i femte och sista hand deponeras.

Tanken med målen i planen är att de ska styra mot en bättre källsortering av i huvudsak hushållsavfall, men även av verksamhetsavfall. Bättre källsortering kommer att innebära att vi får bättre resurser i form av renare avfallsfraktioner som lättare kan återvinnas, men som också kan bli ett renare bränsle vid energiutvinning.

En viktig miljöaspekt som kommer att påverkas av avfallsplanen är transporter. I dagsläget är det svårt att bedöma om avfallsplanen kommer att innebära mer transporter, målet är dock att det inte ska öka. I upphandlingen av avfallstjänster ska även ingå krav på att transporterna sker med fordon som drivs med miljövänliga bränslen.

Sammanfattningsvis bedöms avfallsplanen ge en betydande **positiv** miljöpåverkan.

Enligt miljöbalken ska, vid utformning av en kommunal avfallsplan, även redovisas ett så kallat nollalternativ, det vill säga vad som sannolikt skulle ske om den föreslagna planen inte genomförs. Arbetet sker redan idag delvis enligt den föreslagna planens intentioner. Målen och strategierna i planen tydliggör inriktningen med ökat fokus på bättre sortering i enkla system. Med nollalternativet kommer dock avfallsmängderna att öka. Samordningen av resurser mellan kommunerna i samband med informations- och

utvecklingsåtgärder kommer troligtvis inte att ske med nollalternativet, i vart fall inte i tillräcklig omfattning.

1.5 Genomförda samråd

Samråd enligt 6 § förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) hölls på ANC 19 maj 2009. Vid samrådet framkom att avfallsplanen skulle kunna ha betydande miljöpåverkan och att i så fall en MKB skulle tas fram. Under åren har målprogrammet omarbetas och inför kommunens ställningstagande ansågs det att avfallsplanen inte kommer att ha en betydande miljöpåverkan, se bilaga 5.

Möte med Miljöstaben, Arvika kommun hölls 2011-05-02. Under mötet justerades de lokala föreskrifterna för avfallshantering.

Samråd enligt 15 kapitlet 13 § miljöbalken hölls genom utskick av avfallsplanen till myndigheter och berörda fastighetsinnehavare. Utskicket daterades 17 juni 2011 och yttranden skulle vara inskickade senast 26 augusti. Planen skickades till: Länsstyrelsen Värmland, Myndighetsnämnden Arvika kommun, Arvika Fastighets AB, Fastighets AB LE Lundberg, HSB Värmland, Hyresgästföreningen, Naturskyddsföreningen, Karlstad kommun och Fastighetsägarna Värmland. Se bilaga 6 för sammanställning över inkomna yttranden.

Ett särskilt samråd har genomförts mellan Arvika Teknik AB (ATAB), Arvika Fastighets AB (AFAB) och Kommunledningsstaben. Samrådet hölls den 6 september 2011, som en del av den återkommande "Miljöträffen". Närvarande var Sara Henriksson, Elin Mlakar, Anders Jonasson, Kjell Karlsson, samtliga Miljöstaben. Ulf Rickardsson från AFAB, Anders Norrby, Bo Axelsson och Therese Andersson, samtliga ATAB och Anna Wikstrand, Dan Johansson från KLS. På samrådet redovisades inkomna yttranden, ansvarig för framtagande av handlingsplan diskuterades och fortsatt samarbete mellan ATAB och AFAB.

Avfallsplanen har även vart utställd för granskning. Den fanns tillgänglig på kommunens webbplats och blädderexemplar fanns vid kundtjänst i stadshusets entre. Annonsering skedde genom lokaltidningar den 16 december 2011 och avfallsplanen fanns tillhanda till och med 20 januari 2012. Se bilaga 7 för sammanställning över inkomna yttranden.

1.6 Genomförda ändringar

- Se respektive sammanställning för samråd och utställning för de ändringar som gjordes.
- Kap 3.6: ändrad kostnad för byggnation av ny återvinningscentral.
- Bilaga 8, 30 §: Justering av föreskrift.

2. Mål

2.1 Nationella miljö kvalitetsmål

I miljöpropositionen från 1998 presenterades 15 miljö kvalitetsmål som 2005 kompletterades med ett 16:e miljö kvalitetsmål. Målen har till uppgift att beskriva den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö, natur- och kulturreсурser som är ekologiskt hållbara på lång sikt.

Dessa är de 16 miljö kvalitetsmål som riksdagen har beslutat om:

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giffri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Till varje miljö kvalitetsmål finns sedan ett antal delmål. De miljömål som markerats med fet stil har en koppling till avfallsfrågor i avfallsplanen för Arvika kommun.

2.2 Regionala mål

Länsstyrelserna har en övergripande och samordnande roll i miljömålsarbetet som regionala miljömyndigheter och har därmed ansvar för att regionalt anpassa, precisera och konkretisera miljö kvalitetsmålen, det vill säga att ta fram regionala miljömål som tillser att de nationella miljömålen får genomslag i länet. Detta görs tillsammans med kommunerna och olika samhällssektorer som också har ett miljöansvar. De värmländska målen är anpassade till de regionala förutsättningarna och motsvarar de nationella delmålen.

Nya regionala miljömål för Värmlands län fastställdes i januari 2008. Revideringen omfattar de delmål som ingår i respektive miljö kvalitetsmål. Värmlands miljömål omfattar 14 övergripande miljö kvalitetsmål och 77 delmål.

Vissa länsstyrelser har dessutom beslutat om länsegna mål. Det är mål som länen har beslutat om, men som inte är en anpassning av ett nationellt delmål utan på andra sätt bidrar till att nationella miljö kvalitetsmål uppfylls.

De nationella och regionala miljömålen bryts sedan ner i varje kommun till lokala miljömål, som bland annat rör avfallshanteringen.

Främst omfattas avfallshanteringen av tre miljö kvalitetsmål, ”Begränsad Klimatpåverkan”, ”God bebyggd miljö” och ”Gifrfri miljö”. Följande avsnitt ger en kort beskrivning av de delar av dessa tre mål som berör avfallshanteringen i kommunen.

2.2.1 Begränsad klimatpåverkan

Nationella mål:

Halten av växthusgaser i atmosfären skall i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet skall uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.

Regionala mål:

- Minskade utsläpp av koldioxid
- Minskade utsläpp av växthusgaser

2.2.2 Gifrfri miljö

Nationella mål:

Miljön skall vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Regionala mål:

- Efterbehandling av förorenade områden med akuta risker
- Genomförande av efterbehandling av förorenad mark
- Slamkvalitet: senast år 2015 ska slam från minst 60 % av länets kommunala avloppsreningsverk vara av den kvaliteten att det kan läggas på produktiv mark.

2.2.3 God bebyggd miljö

Nationellt mål:

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en lokalt och globalt god miljö. Natur- och kulturvärden skall tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar skall lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Regionala mål:

- Utnyttjande av avfall som resurs och minimering av risker
- Avfallsmängden ska inte öka
- Minskad uppkomst av farligt avfall
- Ökande materialåtervinning
- Återvinning av matavfall
- Återföring av fosfor från avlopp

3. Målprogram för Arvika kommun

I detta kapitel presenteras mål och tänkbara åtgärder som ska styra avfallshanteringen i kommunen fram till år 2014. Målprogrammet har strukturen:

- **Övergripande mål.** Är ett inriktningsmål som anger vilken riktning arbetet i kommunen ska ha gällande området.
- **Detaljerade mål.** Anger på en mer detaljerad och konkret nivå vad som krävs för att uppnå det övergripande målet. Det kan finnas flera detaljerade mål till varje övergripande mål.
- **Ansvarig utförare.** Nämner högsta ansvarig organisation. (Arvika Teknik AB förkortas ATAB)
- **Tänkbara åtgärder.** Är förslag till åtgärder som kommunen kan besluta om att föra in i den handlingsplan som upprättas för målprogrammet.

3.1 Regional samverkan

Övergripande mål

För att kunna erbjuda kommuninvånarna en avfallshantering som når upp till de krav som ställs på miljö, teknik och servicekvalitet och för att tillgodose de ekonomiska krav som ställs på verksamheten skall kommunen arbeta för en regional samverkan kring avfallsområdet.

<i>Detaljerade mål</i>	<i>Ansvarig utförare</i>	<i>Tänkbara åtgärder</i>
Arvika kommun skall samverka inom avfallsområdet i länet	ATAB	Deltaga vid olika nätverksträffar och utbildningar.
Möjlig miljöhänsyn tas vid val av behandlingsanläggning.	ATAB	Energi- och miljökostnader vid avfallstransporter värderas vid upphandling av behandlingsanläggning.

3.2 Minskade avfallsmängder

Övergripande mål

Mängden säck- och kärlavfall till förbränning skall minska genom ökad återvinning och återanvändning.

<i>Detaljerade mål</i>	<i>Ansvarig utförare</i>	<i>Tänkbara åtgärder</i>
Mängden säck- och kärlavfall till förbränning skall minska med 15 % till år 2014 jämfört med år 2009. För jämförelse ska nyckeltal användas. År 2009 kastades 228,7 kg sopor per person.	ATAB	Plockanalys av hushållsavfallet för att få kunskap om hur stor del återvinningsbart material avfallet innehåller. Informationskampanjer. Källsortering i kommunala verksamheter. Fastighetsnära insamling av förpackningsavfall i flerfamiljshus. Minska uppkomsten av matavfall i skolkök och matsalar. Separat insamling av matavfall för rötning och produktion av bioogas.

3.3 Öka materialåtervinningen på återvinningscentralen

Övergripande mål

En större andel av avfallet som lämnas till kommunens återvinningscentral skall återvinnas eller återanvändas.

<i>Detaljerade mål</i>	<i>Ansvarig utförare</i>	<i>Tänkbara åtgärder</i>
Andelen avfall till förbränning och deponering från återvinningscentralen skall ha minskat med vardera 10 % senast år 2014 jämfört med år 2009.	ATAB	Information om sortering av avfall. Plockanalys av avfall till förbränning/deponering varje år. Stickprovskontroll vid avlämning av avfall. Utökat samarbete med Miljömyran.

3.4 Minska avfallets farlighet

Övergripande mål

Allt farligt avfall som uppkommer i kommunen skall samlas in och omhändertas på ett miljöriktigt sätt.

<i>Detaljerade mål</i>	<i>Ansvarig utförare</i>	<i>Tänkbara åtgärder</i>
Kommuninvånarnas kunskaper om vad som är farligt avfall och var man ska lämna sitt farliga avfall ha ökat.	ATAB	Undersökning av invånarnas kunskaper om farligt avfall år 2011 och 2014 Informationskampanjer om farligt avfall och miljövänligare alternativ Samverka med handeln om att erbjuda och informera om miljöanpassade alternativ.
Andelen farligt avfall bland säck- och kärlavfall skall minska med 50 % från år 2009 till år 2014.	ATAB	Under år 2014 ska plockanalyser genomföras av kommunens säck- och kärlavfall för att avgöra andelen farligt avfall. Information till hushållen om farligt avfall. Samverka med tillsyns-myndigheten om tillsyn kring verksamheters farliga avfall.
Senast år 2014 skall hushållens möjligheter att lämna ifrån sig sitt farliga avfall ha ökat.	ATAB	Genomföra utredning av olika varianter av insamlingssystemet för farligt avfall. Undersöka möjligheten för fler insamlingsboxar för lågenergilampor, glödlampor och batterier.

3.5 Avfallsanläggning

Övergripande mål

Mossebergs avfallsanläggning ska ha en god tillgänglighet och service. Återvinningscentralen på Mossebergs nyttjas i stor omfattning. Dessvärre är anläggningen för liten i förhållande till besöksantalet. För att upprätthålla en god service och minska risken för köbildning och olyckor skall återvinningscentralen byggas om.

<i>Detaljerade mål</i>	<i>Ansvarig utförare</i>	<i>Tänkbara åtgärder</i>
Ombyggnation av återvinningscentralen på Mosseberg. Klart 2012.	ATAB	Projektering sker 2011. Upphandling av entreprenad 2011 Byggnation 2011/2012

3.6 Ekonomiska konsekvenser för genomförandet av målprogram

De ekonomiska konsekvenserna som målprogrammet kan medföra är grovt uppskattade och är endast en ungefärlig redogörelse på kostnaderna för åtgärderna. De arbetsuppgifter som har angetts och ingår i ordinarie uppdrag tas inte upp som kostnader då de redan idag utförs i någon omfattning.

Allt eftersom det blir aktuellt att införa nya system får kostnaderna för dessa analyseras. Eftersom renhållningen är en taxefinansierad verksamhet ska alla kostnader täckas av taxan. Det är i detta sammanhang viktigt att taxan konstrueras så att tillräckliga medel finns för de satsningar som planen medför.

Alla mål förväntas innebära en kostnad, men expempelvis kampanjer, analyser och kontroller planeras kunna göras övergripande för flera mål samtidigt. Följande mål förväntas innebära extra kostnader:

- Minska avfallets farlighet
- Ombyggnation av avfallsanläggning
- Minskade avfallsmängder

Minska avfallets farlighet

Tillkommande kostnad för målet att minska avfallets farlighet utgörs av:

- Projekt för plockanalys av hushållsavfall i säck- och kärlavfall, ca 50 000 kronor
- Kundenkät eller liknande gällande källsortering av farligt avfall, ca 50 000 kronor.

Mossebergs avfallsanläggning ska ha en god tillgänglighet och service

Ombyggnation av återvinningscentralen beräknas kosta cirka 9 miljoner kronor beroende på utformning och utrustning.

Minskade avfallsmängder

Bland de tänkbara åtgärderna för målet om minskade avfallsmängder nämns separat insamling av matavfall för rötning och biogasproduktion. Ett ändrat insamlingssystem för renhållning inom Arvika kommun kräver att hänsyn tas till avtalstider, fordonsplaner, befintliga entreprenörsavtal och investeringskostnader.

Detta är några av de kostnadsposter som påverkas om insamling av matavfall ska ske:

- Ökade kostnader för renhållningsfordon med två fack.
- Extra kärl hos varje abonnent, påsbehållare för inomhusbruk och påsar (papper).
- Ökade transportkostnader.

De ökade kostnaderna bedöms påverka Arvika kommuns renhållningstaxa ca 10–15 % vid genomförande av insamlingsystemet för hela kommunen.

4. Beskrivning av kommunen

4.1 Geografi och folkmängd

Arvika kommun ligger i Värmland, cirka 80 kilometer nordväst om Karlstad, intill sjön Glafs fjorden och har ca 26 000 invånare. Kommunen består också av tätorterna Edane, Glava, Gunnarskog, Jössefors samt Mangskog I kommunen finns ca 13 300 hushåll varav ca 7000 bor i en- och tvåfamiljsfastigheter och ca 6 300 bor i flerfamiljsfastigheter.

4.2 Näringsliv

Kommunens näringslivsstruktur präglas av industriföretagande. I kommunen finns ca 11 000 arbetstillfällen. Största arbetsgivaren är kommunen med drygt 2 000 anställda. Till de största företagen hör Volvo CE, Thermia, Swegon, Lundins. Ett antal mindre företag med hög spetskompetens finns också i kommunen. Företagen finns främst inom fordons- och tillverkningsindustrin, energi, värme och kyla.

4.3 Kommunal avfallsorganisation

Sveriges kommuner har ett renhållningsansvar och i Arvika kommun är det Arvika Teknik AB som har det övergripande ansvaret för avfallshantering och avfallsplanering. Bolaget är ett dotterbolag till Arvika Stadshus AB, som ägs av Arvika kommun.

Insamling av hushållsavfall sker både i egen regi och via entreprenör. Fördelningen är egen regi cirka 80% och entreprenad 20%. Tömning av enskilda brunnar sker sedan 2010-01-01 till 100 % i egen regi.

Tillsynsmyndighet för renhållningsverksamheten är myndighetsnämnden.

5. Avfall från hushåll – nulägesbeskrivning

5.1 Insamlingssystem och behandling

Hushållsavfall transporteras bort från fastigheten på olika sätt beroende på vilken typ av avfall det handlar om, antingen av en entreprenör som bolaget har anlitat eller i egen regi. Grovavfall kan hämtas mot en kostnad eller så kan privatpersoner själva köra detta avfall till återvinningscentralen.

5.1.1 Hushållsavfall till förbränning

Insamling och transport av hushållsavfall, som placeras i kärl på fastigheten, utförs i egen regi eller via entreprenör som är Stavnäs renhållning AB. Insamling sker både med baklastande och sidolastande fordon. Både villahushåll och flerbostadshus har kärl för sitt hushållsavfall. Det normala hämtningsintervallet är två veckor för småhus och en vecka för flerbostadshus.

Hushållsavfallet körs till avfallsförbränningsanläggningen i Åmotfors i Eda kommun för förbränning. Värmeenergin används för industriändamål och till ett lokalt fjärrvärmenät i Åmotfors.

5.1.2 Matavfall till rötning

I Arvika kommun utsorteras inget matavfall för rötning.

5.1.3 Matavfall via avfallskvarn till avloppsreningsverk

I Arvika kommun lämnas inget matavfall via avfallskvarn till avloppsreningsverket.

5.1.4 Matavfall till hemkompostering

Hushållen kan själva hemkompostera sitt matavfall i en godkänd kompost. För att få göra detta krävs en anmälan till myndighetsnämnden.

De som anmäler att de hemkomposterar har möjlighet att få deras hushållssopor hämtade var fjärde vecka istället för varannan, till viss reducerad avgift. Enligt abonnemangsregistret har 600 st året runt boende hämtning var fjärde vecka och bland de sommarboende är antalet 71 st.

5.1.5 Förpackningar och returpapper

Förpackningar och returpapper omfattas av lagen om producentansvar och hanteras genom förordningen för förpackningar (SFS 2006:1273) och förordningen om returpapper (SFS 1994:1205). I Arvika kommun finns det 14 stycken återvinningsstationer, där invånarna kan lämna sina förpackningar och tidningar. Dessutom finns det insamlingsbehållare på kommunens återvinningscentral, Mosseberg. Hushållen får själva transportera sitt förpackningsavfall till insamlingsställena.

Plastkretsen, Metall-Kretsen, Returkartong och Pressretur samarbetar under namnet Förpacknings- och Tidningsinsamlingen AB (FTI). Dessutom finns Svensk Glasåtervinning med genom ett avtalat samarbete. FTI är ansvariga för alla återvinningsstationer i kommunen och ser till att de sköts och att containrarna töms vid behov.

5.1.6 Grovavfall

Hushållen får själva transportera sitt sorterade grovavfall till återvinningscentralen Mosseberg i Arvika. Med grovavfall avses skrymmande avfall från hushållet som inte får plats i sopkärlet vid den egna fastigheten. Grovavfall delas in i följande fraktioner:

Avfallstyp	Behandling
Brännbart avfall	Exempelvis mattor, pulkor och annat brännbart grovavfall som inte är återvinningsbart eller farligt. Avfallet körs sedan till Åmotfors Energi för förbränning med energiutvinning.
Deponirest/Ej brännbart avfall	Avfall som inte kan återvinnas, återanvändas eller förbrännas läggs på deponi. Exempel är porslin, keramik, isolering och fönsterglas. Avfallet deponeras på Mossebergs avfallsanläggning i Arvika.
Asbestavfall	Avfall som innehåller asbest är hälsofarligt. Det ska hanteras på ett sådant sätt att avfallet inte dammar. Asbestavfallet deponeras i en särskild cell på Mossebergs avfallsanläggning i Arvika.
Metallskrot och kablar	Olika typer av metaller lämnas i containern för metallskrot. Metallskrotet samlas in av Stena Recycling och skickas vidare till sortering av materialet i olika kvaliteter. Det används sedan som råvara vid tillverkning av nya produkter.
Träavfall	Trädgårdsmöbler, bokhyllor, pallvirke m m kan lämnas i containern för träavfall. Träavfallet levereras sedan som bränsle till Karlskoga Energi AB:s avfallsförbränningsanläggning för utvinning av fjärrvärme. Impregnerat trä klassas som farligt avfall och ska lämnas på anvisad plats och behandlas separat.
Resårmöbler	Soffor, sängar och andra möbler med resårbotten lämnas på en särskild plats på återvinningscentralen. Resårmöblerna skickas sedan till ett företag som krossar dem och sorterar upp materialet i metall och en brännbar fraktion. Metallen materialåtervinns, medan den brännbara fraktionen går till förbränning med energiutvinning. Detta avfall hanteras idag av Stena Recycling.
Ris- och trädgårdsavfall	Ris- och trädgårdsavfall kommer framför allt från privata trädgårdar, kyrkogårdar och den kommunala parkverksamheten. Den vedartade delen av riset flisas och eldas i flispannan i Karlskoga Energi. Resten av riset och trädgårdsavfallet komposteras på Mosseberg, varje år produceras ca 100-200 m ³ kompostjord. Många villaägare har egen trädgårdskompost och tar själva hand om sitt trädgårdsavfall
Återbruk	Arvika kommun har ett samarbete med Miljömyran som säljer saker som inte går till energiutvinning eller deponi.

5.1.7 El-avfall

Lågenergilampor, glödlampor, lysrör, elektroniska produkter, kyl/frys och vitvaror, allt detta är elavfall som ska lämnas till återvinningscentralen på Mosseberg. Produkterna tas sedan om hand av företag med speciell kompetens. För elavfall som omfattas av producentansvar sköter El-kretsen AB borttransport och fortsatt förbehandling och hantering.

Avfallstyp	Behandling
Elektroniska produkter	De elektroniska produkterna demonteras och farliga komponenter plockas bort av förbehandlare innan produkterna skickas vidare till olika återvinningsföretag.
Kyl/frys	Kylar och frysar töms på farligt innehåll som t.ex. freon. Metallen återvinns och plasten förbränns med energiutvinning.
Övriga vitvaror	Exempelvis spisar och tvättmaskiner. Vitvarorna plockas isär och farliga komponenter tas bort. Metallskotet fragmenteras och sorteras i olika typer innan det levereras vidare till stålverk och gjuterier för återvinning. Plasten går oftast till förbränning med energiutvinning.
Lysrör	Glas och metall materialåtervinns. Lyspulvret som innehåller kvicksilver långtidsförvaras på en godkänd plats.
Lågenergi-lampor	Glas och metall materialåtervinns. Lyspulvret som innehåller kvicksilver långtidsförvaras på en godkänd plats.
Glödlampor	Glödlamporna krossas för att sedan sorteras i olika beståndsdelar som exempelvis glas, metall, volfram och bly. Glas och metaller återvinns.

5.1.8 Farligt avfall

Hushållen i Arvika kommun ska lämna sitt farliga avfall till miljöstationen på Mossebergs avfallsanläggning. Farligt avfall kan t ex vara oljeavfall, lösningsmedel, färg, lack, kemikalier, kvicksilver och batterier. Det farliga avfallet hämtas av Ragnsells AB på uppdrag av Arvika Teknik AB och behandlas på godkända anläggningar runt om i Sverige. Blybatterier hämtas av Stena Recycling AB.

Tidigare samlades farligt avfall in i röda boxar i hushållen. För att motverka risker med denna hantering och för att tillmötesgå strängare regler runt transport av farligt gods så samlar entreprenören in farligt avfall på sju återvinningsstationer på landsbygden i kommunen. Detta sker en gång per år och station.

Småbatterier

Småbatterier ska lämnas i de behållare som finns på återvinningsstationerna, i livsmedelsbutiker eller på kommunens återvinningscentral. Farliga småbatterier sorteras ut och så mycket som möjligt återvinns. Batterier som innehåller kvicksilver slutförvaras i bergrum, eftersom kvicksilvret inte ska återföras i kretsloppet.

Riskavfall

Riskavfall från sjukvården hanteras genom Landstingets försorg. Mediciner och kanyler ska lämnas till Apoteket.

5.1.9 Bilar och däck

Bilar

Bilar omfattas av producentansvar, vilket innebär att producenterna är skyldiga att utan ersättning ta emot uttjänta bilar för skrotning om bilarna är registrerade. Bilar ska lämnas till en auktoriserad bilskrotningsfirma. Enstaka bildelar kan lämnas till återvinningscentralen Mosseberg.

Däck

För producentansvaret på däck ansvarar Svensk Däckåtervinning AB. Däck utan fälg kan lämnas kostnadsfritt hos alla som säljer däck. Däck med fälg och däck utan fälg kan även lämnas på återvinningscentralen Mosseberg. Bättre däck regummeras eller återanvänds i t ex sprängmattor, medan sämre däck klipps sönder och förbränns med energiutvinning. Metallen i däcken materialåtervinns.

5.1.10 Latrin

Latrin hämtas i engångsbehållare av en entreprenör som fraktar kärlen till avfallsanläggningen Mosseberg. Där komposteras kärlet med innehåll.

5.1.11 Slam/fett

Slam från enskilda avlopp, slam från kommunala avloppsreningsverk och dagvattenbrunnar, avfall från kommunalt avlopp utgörs av:

- **Rens**, dvs. avfall som fastnar i avloppsreningsverkens rensfilter. Avfallet samlas in av Arvika Teknik AB och går som en brännbar fraktion till värmeverk.
- **Avvattnat och rötat slam** från avloppsreningsverken i Arvika kommun körs till Mossebergs avfallsanläggning där det skall komposteras och användas som sluttäckningsmaterial.
- **Slam från enskilda avlopp** avvattnas mobilt och körs till Mossebergs avfallsanläggning där det skall komposteras och användas som sluttäckningsmaterial.
- **Avloppsvatten från slutna tankar**. Slutna tankar används framför allt i fritidshus som ett alternativ till torrtoalett eller slamavskiljare. Avloppsvattnet insamlas av entreprenör och transporteras till reningsverket Vik i Arvika. Slutna tankar töms vid behov.
- **Slam och rens** från dagvattenbrunnar insamlas dels vid spolning av ledningar dels vid tömning av dagvattenbrunnarnas slamfång. Avfallet transporteras till Mossebergs avfallsanläggning och används som täckmaterial.
- **Slam från fettavskiljare**. Fett gör att det lätt blir stopp i avloppsledningarna. Därför måste alla restauranger och dylika verksamheter ha en fettavskiljare. Fettavskiljaren ska tömmas av godkänd entreprenör. Slam från fettavskiljare tas inte emot på Mosseberg.

5.2 Mängder

Avfallshanteringen i kommunen handlar inte bara om att samla in och återvinna så mycket avfall som möjligt utan också att se till att mängden avfall som uppstår minskar. Den totala mängden avfall har ökat under de senaste åren, men mängderna har omfördelats och kommuninvånarna blir bättre på att sortera för att öka återvinningen. I bilaga 2 ”Mängder hushållsavfall” har avfallsmängderna för de olika kommunerna i

Värmland som rapporterar in till avfallweb sammanställs. För att kunna jämföra mängderna mellan kommuner har nyckeltalet kg/invånare/år använts.

År 2009 togs avfallet hand om enligt följande:

Fraktion	Mängd per år
Hushållssopor insamlade i säckar-, kärl och containers	cirka 5600 ton
Avfall som samlas på återvinningscentralen (det vill säga grovavfall)	cirka 4600 ton
Avfall som samlas in på producentbolagens återvinningsstationer	cirka 1 500 ton
Slam från slamavskiljare	cirka 1300 ton

Tabell 1. Fördelningen mellan olika avfallsfraktioner. Sotsand är inte medräknat i tabell 1 eller 2.

År 2009 behandlades avfallet enligt följande:

Behandling	Procentuell fördelning
Avfallsförbränning	60 %
Materialåtervinning	16 %
Biologisk behandling	15 %
Deponering	5 %
Specialbehandling	2 %

Tabell 2. Olika behandlingsalternativ och en procentuell fördelning.

5.3 Dispenser

Dispenser från renhållningsordningens regler som kan beviljas av Arvika Teknik AB omfattar dispens för delning av kärl och tillfälligt uppehåll i sophämtning. Befrielse från sophämtning handläggs myndighetsnämnden.

Redovisning av antal dispenser:

Typ	Antal i kommunen
Delat kärl	228
Hemkompostering	600 / 71*
Totalbefrielse från sophämtning	87

* Den första siffran avser helårsabonnemang och den andra abonnemang med sommarhämtning.

6. Övrigt avfall- nulägesbeskrivning

Verksamhetsavfall är avfall från till exempel industrier och företagsproduktion som inte är jämförbart med hushållsavfall och därför inte omfattas av det kommunala renhållningsansvaret. Detta avfall har verksamhetsutövarna själva ansvar för att det forslas bort och omhändertas på ett riktigt sätt.

6.1 Fordonstillverkning

I Arvika finns Volvo Wheel Loaders AB etablerade med en fabrik och cirka 1000 anställda. De tillverkar hjullastare av olika storlek och deras avfall faller inte inom det kommunala avfallsmonopolet. Förutom små mängder hushållsliknande avfall från restaurang och matsalar hanterar Volvo Wheel Loaders AB cirka 5 700 ton avfall eller restprodukter varav där merparten är metallskrot, cirka 93 %. Företaget genererar cirka 17,5 ton farligt avfall per år.

6.2 Gjuteri

Nya Arvika gjuteri AB som gjuter järnprodukter främst för fordonsindustrin, har cirka 130 anställda och denna verksamhet genererar avfall främst i form av påbränd överskottssand, slagg och kärnor. Vidare förkommer också brännbart avfall samt en del deponiavfall.

6.3 Avfall från övriga företag och verksamheter

Avfall från övriga företag och verksamheter i Arvika kommun tas till största del om hand av Stena Recycling eller Västvärmlands LBC som ombesörjer transport och behandling av avfallet.

Vid behov kan kommunen begära in statistik över insamlade och omhändertagna mängder från alla företag och verksamheter. Kommunen har dock valt att inte göra någon sammanställning i denna avfallsplan.

7. Utvecklingsmöjligheter och framtidsvisioner

7.1 Säck- och kärlavfall

De stora mängderna säck- och kärlavfall behöver minska, både av miljöskäl och ekonomiska skäl. En viktmässigt stor del (cirka 40 %) av säck- och kärlavfallet utgörs av matavfall. En utsortering av matavfall skulle därför minska mängden säck- och kärlavfall som går till förbränning. Se vidare under 7.2 Matavfall.

Normalt innehåller säck- och kärlavfall ofta en stor andel osorterade tidningar och förpackningar, men även trädgårdsavfall. Mer och bättre information om källsortering och återvinning, men också enklare system för att lämna ifrån sig olika typer av avfall separat, skulle kunna minska mängden säck- och kärlavfall.

Vid de flesta verksamheter (företag, kommunala verksamheter, föreningar osv.) uppkommer hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. För detta avfall, som omfattas av kommunalt renhållningsansvar, ska det finnas ett renhållningsabonnemang hos Arvika Teknik AB. För närvarande är det ett okänt antal verksamheter som saknar renhållningsabonnemang, vilket innebär dels att säck- och kärlavfallet hanteras på ett felaktigt sätt och dels att bolaget går miste om intäkter. En kartläggning av problemet och påföljande åtgärder behöver genomföras. När det gäller insamling av säck- och kärlavfall ökar bolagets kostnader allt mer.

En ny upphandling gällande förbränning genomfördes under 2009 (för 2010-2011 med möjlighet till förlängning 2 år). Denna upphandling reducerade behandlingsavgifterna med cirka 25 %.

7.2 Matavfall

För att bättre ta tillvara energi- och näringsinnehållet i matavfall och bidra till att de nationella målen om biologisk behandling av matavfall uppnås, kan matavfall sorteras ut från det brännbara säck- och kärlavfallet och rötas. För bästa miljöeffekt bör biogasen uppgraderas till fordonsgas och rötresten återförs till produktiv jordbruksmark. Det svenska miljömålet "God bebyggd miljö" säger att senast år 2010 ska minst 35 procent av matavfallet återvinnas genom biologisk behandling.

Arvika kommun avser att utreda möjligheterna om en eventuell utsortering av matavfall för rötning och biogasproduktion. Utredningen kommer att ta hänsyn till eventuella behandlingsanläggningar i regionen, transporter, investeringsplaner och befintliga entreprenörsavtal.

Kommunstyrelsen i Karlstad har tagit ett inriktningsbeslut att det ska byggas en biogasanläggning och den ska ta emot en blandning av verksamhetsavfall, matavfall, gödsel och grödor. Målsättningen är att det ska finnas en anläggning vid början av år 2013. Karlskoga Energi och Miljö AB kommer under april månad, år 2011, besluta om de ska bygga en behandlingsanläggning för rötning. Flertalet kommuner i Värmland har pågående utredningar om utsortering av matavfall.

En separat hantering av matavfall kräver ett nytt insamlingssystem för denna typ av säck- och kärlavfall. Exempel på sådana system är Optibag, med olikfärgade påsar för

olika typer av avfall, eller det ventilerade systemet med papperspåsar som läggs i ett separat kärl för matavfall eller i ett delat kärl för matavfall och brännbart avfall.

I Kils kommun samlas matavfallet in separat sedan år 1999. Det insamlingssystem som används är det ventilerade systemet med papperspåsar. Matavfallet rötas sedan till biogas. Även Karlstads kommun har infört separat insamling av matavfall i ett ventilerat system. Matavfallet transporteras inledningsvis till en biogasanläggning i en annan region men avsikten är att en biogasanläggning som kan täcka hela karlstadsregionens behov ska byggas i Karlstad. Biogasen som bildas vid rötningen ska uppgraderas till fordonsgas.

7.3 Förpackningar och returpapper

Producenternas insamlingssystem i form av återvinningsstationer för förpackningar och returpapper upplevs av de flesta kommuner som otillräckligt. I Arvika kommun finns femton återvinningsstationer utplacerade, sju inom tätort med stationen på Mosseberg och åtta på landsbygden. Karta finns i bilaga 4. Men det finns svårigheter med placeringen så att alla har en station lättillgängligt. Särskilt problematiskt är det för många rörelsehindrade och äldre, som har svårt att ta sig till återvinningsstationen och som därmed inte har möjlighet att följa lagstiftningens krav om återvinning.

Ett system som börjar införas i vissa städer är s.k. fastighetsnära insamling (FNI) av förpackningar och returpapper i flerbostadshus. Detta innebär att det, förutom det vanliga sopkärl, även finns kärl för olika typer av förpackningar och returpapper i soprummen. På så vis ökar servicegraden till de boende samtidigt som kostnaderna för fastighetsägaren oftast minskar, eftersom abonnemangen för förpackningar och returpapper är billigare än för hushållsavfall till förbränning.

På några ställen i landet finns FNI även för småhus, t.ex. i Säffle kommun. Där används vanligtvis kärl med flera fack för separat hämtning av upp till åtta olika avfallstyper. Även om kostnaderna för det brännbara säck- och kärlavfallet minskar, innebär FNI för småhus ofta en kostnadsökning för kommunen totalt sett.

Detta system har dock en juridisk aspekt. Eftersom förpackningar och returpapper omfattas av producentansvar, får kommunen samla in förpackningar och returpapper endast om det kan ske på ett sådant sätt att taxekollektivet inte drabbas ekonomiskt. En lösning skulle kunna vara ett frivilligt system, där hushåll som vill ha en högre service-nivå betalar en extra avgift för att få förpackningar och returpapper hämtade vid fastigheten i stället för att åka med dem till återvinningsstationen. En sådan lösning kan dock ifrågasättas ur juridisk synpunkt.

7.4 Grovavfall

Mängden grovavfall från hushållen som lämnas till återvinningscentralen har ökat kraftigt de senaste åren. Det innebär ökade kostnader för både transport och behandling. Den ökade besöksfrekvensen på återvinningscentralen ställer höga krav på bemanning, öppettider, utformning, logistik, skyltning och annan information. Kostnaderna för återvinningscentralen är betydligt högre nu än för bara några år sedan, vilket innebär att en allt större andel av hushållens renhållningsavgifter används för denna verksamhet. Dålig sortering och mycket material som felaktigt slängs som deponiavfall eller brännbart avfall ökar kostnaderna ytterligare.

Samarbetet mellan bolagets renhållningsverksamhet och Miljömyran gällande sånt avfall som är för bra att slänga och som besökare själva lämnar har fallit väl ut. Många besökare väljer därför att lämna saker till återanvändning istället för återvinning eller energiutvinnande.

7.5 El-avfall

Förutom lågenergilampor och glödlampor, som kan lämnas in på vissa återvinningsstationer, samlas elektriskt och elektroniskt avfall in endast på återvinningscentralen. Detta är problematiskt för många rörelsehindrade och äldre, som har svårt att ta sig till återvinningscentralen. Någon form av fastighetsnära insamling eller en ambulerande miljöbil skulle kunna vara en lösning tillsammans med fler insamlingsställen för glödlampor och lågenergilampor, t ex genom boxar på bibliotek och i affärer.

7.6 Farligt avfall

Plockanalyser på hushållsavfallet visar på att det är ytterst små mängder farligt avfall som hamnar i hushållsavfallet (cirka 0,1 %) men mängderna farligt avfall ökar från år till år. En grupp som bör studeras ytterligare är boende i flerfamiljshus där systemet för insamling idag är ytterst begränsat och där man behöver få en bättre bild över hur farligt avfall hanteras bland de boende. Systemet idag bygger på att de flesta lämnar sitt farliga avfall vid miljöstationen vid Mossebergs avfallsanläggning. Som ett komplement till detta har boende på landsbygd möjlighet att lämna sitt farliga avfall direkt till entreprenören Ragnsells som står vid sju olika återvinningsstationer en gång per år.

7.7 Däck

Däck omfattas av producentansvar, men tas ändå emot på vissa återvinningscentraler i länet av serviceskäl gentemot kommuninvånarna. På andra centraler hänvisar man till producenternas insamlingssystem. Vid ett framtida djupare samarbete mellan kommunerna i avfallsfrågor vore det bra om däck hanterades på samma sätt på alla återvinningscentraler. Däck på fälg tas också emot på återvinningscentralen.

7.8 Slam och fett

Enligt ett nationellt miljömål ska senast år 2015 minst 60 % av fosfor i avloppsslam återföras till produktiv mark, varav minst hälften bör återföras till åkermark. Detta är en stor utmaning för kommunerna i regionen. Idag finns ingen bra lösning, men en åtgärd kan vara att arbeta för en REVAQ-certifiering av slammet.

Slam från enskilda avlopp kan även om det inte rötas uppfattas som en renare fraktion då det inte förekommer några industrier kopplade till ett sådant abonnemang. Ett sådant slam skulle kunna användas som gödning.

Fettavskiljare töms av entreprenör på uppdrag av fastighetsägare eller verksamhetsansvarig. Avskiljaren ska tömmas enligt instruktion så att den upprätthåller en bra funktion.

7.9 Avfall från verksamheter

Gjuteriavfall från Arvika Gjuteri används som material för sluttäckning på Mossebergs deponi. Detta innebär en ”vinna-vinna-situation” för båda parter, dels slipper bolaget köpa material och dels slipper Arvika Gjuteri transportera sitt avfall långa sträckor.

Från små och medelstora företag har det visat sig vara svårt för kommunerna att få tillgång till statistik över uppkomna avfallsmängder i samband med arbetet med avfallsplaneringen, trots att företagen är skyldiga att lämna sådan statistik på begäran från kommunen.

Det är viktigt att kommunen samarbetar med entreprenörerna som hämtar och behandlar avfall från företag och verksamheter för att på så sätt komma överens om vilken typ av statistik som efterfrågas och hur den ska redovisas.

I miljörapporten som alla tillståndspliktiga verksamheter är skyldiga att lämna in ska avfallet redovisas. Att räkna samman med hjälp av denna är mycket tidskrävande och kan bli missvisande eftersom kravet endast ligger på vissa verksamheter.

7.10 Avfallsplanering, administration och information

Juridiska och tekniska krav på avfallshanteringen har ökat dramatiskt de senaste 15-20 åren. För flera kommuner har också de ekonomiska villkoren förändrats under samma tid från delvis skattefinansierad verksamhet till att avgifter helt ska täcka verksamhetens kostnader. Dessa förändringar har lett till och kommer ytterligare att skärpa behoven av åtgärder, t.ex. vad gäller:

- Bemanning och kompetens inom renhållningsorganisationen i respektive kommun för planering, upphandling, projektledning etc.
- Planering och genomförande av komplicerade förändringar, t ex förändrade hämtningsrutiner.
- Genomförande och tillhandahållande av (dyrare) insamlings- och behandlingssystem för avfall med olika egenskaper, t.ex. matavfall och farligt avfall
- Beräkning och revidering av renhållningsavgifter på grund av förändringar i hämtningssystem, återvinningscentraler mm.
- Information, kundmottagning, fakturering och registrering av förändringar i kundregister.

I mindre kommuner finns små resurser för ett bra informationsarbete. För effektiv och pedagogisk information krävs särskild kompetens och större resurser i form av tid och pengar. Vid produktion av trycksaker sjunker kostnaden per exemplar betydligt ju större upplagan är. Ett samarbete mellan kommunerna är därför mer eller mindre nödvändigt. Detta ger också möjlighet till ett gemensamt budskap till regionens invånare, t ex om hur avfall ska sorteras. Samarbetet i Avfall Värmland skulle kunna utökas och innefatta gemensamma informationsinsatser i den mån man kan samarbeta. Detta ligger även i linje med Arvika kommuns mål ”Regional samverkan”.

7.11 Renhållningstaxor och avgifter

Ofta jämförs renhållningstaxan mellan kommunerna och lika ofta är taxan uppbyggd på olika sätt, avser tjänster av olika kvalitet o.s.v. Det är då svårt att förklara avgiftsskillnader mellan olika kommuner.

Detta beror på att det är olika förutsättningar i stort sett varje kommun, dels beroende på om man samlar in i egen regi eller via entreprenörer, dels skiljer sättet att samla in på olika typer av kärl, flera fraktioner och vägning är exempel på olikheter. Generellt så ska taxan konstrueras så att det miljömässigt bästa alternativet skall ge större ekonomisk incitament och att alla skall bära sina kostnader, inga så kallade ”freeriders”.

Diskussioner har förts om att införa en grundavgift. Detta skulle ge en rättvisare fördelning av kostnaderna, eftersom det finns boende som idagsläget inte har något renhållningsabonnemang men ändå besöker Mossebergs återvinningsanläggning och deponi.

8. Information och kommunikation

Information och kommunikation är viktiga delar i arbetet med avfallsfrågor för att nå de mål som är uppsatta i avfallsplanen. Idag arbetar kommunen och bolaget aktivt med information genom:

- En årlig information som skickas ut till alla hushåll i kommunen.
- Renhållningsverksamhetens sidor på kommunens hemsida.
- Annonser i olika typer av kommun- och länstidningar.
- Informationskampanjer av olika slag som t.ex. information med fakturan eller genom direktutskick till abonnenter.

9. Uppföljning och revidering

Uppföljning sker årsvis och redovisas i bokslutet för verksamheten. Efter att avfallsplanen har antagits ska även en handlingsplan upprättas.